# DERS TANITIM ve UYGULAMA BİLGİLERİ

| Dersin Adı | Kodu | Yarıyıl | T+U+L (saat/hafta) | Türü (Z / S) | Yerel Kredi | AKTS |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Ortadoğu'da Devlet, Toplum ve Ekonomi (1800-1945) | KHAS 1334 | Güz-Bahar | 03+00+00 | Seçmeli | 3 | 5 |

| | |
|---|---|
| Akademik Birim: | Ortak Dersler Bölümü |
| Öğrenim Türü: | Örgün Eğitim |
| Ön Koşullar | - |
| Öğrenim Dili: | İngilizce |
| Dersin Düzeyi: | Lisans |
| Dersin Koordinatörü: | - - |
| Dersin Amacı: | Bu ders, öğrencileri on dokuzuncu yüzyıl ile yirminci yüzyılın ilk yarısında Ortadoğu'da yaşanan başlıca siyasi, toplumsal ve ekonomik gelişmelerle giriş düzeyinde tanıştırmayı amaçlamaktadır. Geniş bir birincil ve ikincil kaynak yelpazesinden yararlanan ders, Ortadoğu dünyasının siyasi ve askeri rekabet ve çatışma, kapitalist pazarın büyümesi, sömürgeciliğin yükselişi ve milliyetçiliğin yayılması gibi küresel gelişmelerden nasıl etkilendiğine ve bunlara nasıl karşılık verdiğine odaklanacaktır. Ders, eşraf, köylüler, tüccarlar ve göçebeler gibi çeşitli yerel aktörlerin faillikleri üzerinde durmak üzere tasarlanmıştır. Dönem sonunda öğrenciler yalnızca Ortadoğu'nun modern tarihine ilişkin temel bilgiye sahip olmakla kalmayacak, aynı zamanda bölgedeki güncel siyasi, ekonomik ve toplumsal olayları daha geniş bir tarihsel perspektif içine yerleştirip değerlendirebileceklerdir. |
| Dersin İçeriği: | Ders, Ortadoğu tarihini on dokuzuncu yüzyılın başından İkinci Dünya Savaşı'nın sonuna kadar inceler ve savaş sonrası düzene kısa bir bakışla sona erer. Ders şu temalar etrafında kurgulanmıştır: Osmanlı ve Kaçar imparatorlukları ile Mısır'da reform; Ortadoğu ekonomilerinin dünya ekonomisine eklemlenmesi; yeni toplumsal, siyasi ve ekonomik sınıfların ortaya çıkışı; meşrutiyet hareketleri ve devrimler; Birinci Dünya Savaşı ve imparatorluğun çöküşü; manda rejimleri ve milliyetçilik; İkinci Dünya Savaşı ve hemen ardından gelen dönem. |
| Dersin Öğrenme Çıktıları (ÖÇ): | • **1-** Modern Ortadoğu tarihine ilişkin politik, ekonomik ve sosyal gelişmeler hakkında interdisipliner bir yaklaşımla temel bilgi sahibi olacaklardır.<br>• **2-** Ortadoğu tarih yazımında temel tartışmalara aşina olacaklardır.<br>• **3-** Tarihsel yöntem ve metoda dair temel bilgi sahibi olacaklardır.<br>• **4-** Temel düzeyde birincil kaynakları incelemeyi, ve tarihsel bağlam içerisinde değerlendirmeyi öğreneceklerdir.<br>• **5-** Ortadoğu'ya ilişkin güncel politik, ekonomik, sosyal olayları tarihsel bir arkaplan ve eleştirel bir perspektifle değerlendirebileceklerdir. |
| Dersin Öğrenme Yöntem ve Teknikleri | -90 Dakikalık Ders Anlatımı 60-90 Dakikalık Tartışma -Kısa Değelendirme Etkinlikleri-Vize ve Final Sınavı |

## HAFTALIK PROGRAM

| Hafta | Konular | Ön Hazırlık |
|---|---|---|
| 1 | Giriş: Temel Temalar, Kavramlar ve Tartışmalar | Yok |
| 2 | Imparatorluğu Reforme Etmek: Osmanlı İmparatorluğu | Ders materyalinin okunması, Sınıf içi tartışmalar için ön hazırlık |
| 3 | İmparatorluğu Reforme Etmek: Kaçar İmparatorluğu | Ders materyalinin okunması, Sınıf içi tartışmalar için ön hazırlık |
| 4 | Mısır'da Refromlar | Ders materyalinin okunması, Sınıf içi tartışmalar için ön hazırlık |

| | | |
|---|---|---|
| 5 | Devlet ve Yerel Aktörler | Ders materyalinin okunması, Vize için hazırlık |
| 6 | Ortadoğu'da Ekonomi | Ders materyalinin okunması, Vize için hazırlık |
| 7 | Vize | Vize'ye hazırlık |
| 8 | Ortadoğu'da Meşrutiyet Hareketleri | Ders materyalinin okunması, Sınıf içi tartışmalar için ön hazırlık |
| 9 | Ortadoğu'da İmparatorluklar ve Milliyetçilik | Ders materyalinin okunması, Sınıf içi tartışmalar için ön hazırlık |
| 10 | Birinci Dünya Savaşı ve İmparatorluklar | Ders materyalinin okunması, Sınıf içi tartışmalar için ön hazırlık |
| 11 | Bağımsızlık Mücadelesi (Irak ve Suriye) | Ders materyalinin okunması, Sınıf içi tartışmalar için ön hazırlık |
| 12 | Bağımsızlık Mücadelesi (Mısır ve Filistin) | Ders materyalinin okunması, Final için ön hazırlık |
| 13 | İkinci Dünya Savaşı Sonrası Dönem | Ders materyalinin okunması, Final için ön hazırlık |
| 14 | Final Sınavı | Final Sınavı'na Hazırlık |

Kadir Has Üniversitesi'nde bir dönem 14 haftadır, 15. ve 16. hafta sınav haftalarıdır.

## ZORUNLU ve ÖNERİLEN OKUMALAR

Donald Quartaert, "The Nineteenth Century", in The Ottoman Empire, 1700-1922, (New York: Cambridge University Press, 2005), pp. 54-74
Abbas Amanat, "Chapter 4: The Making of the Qajar Era 1797-1852", in Iran, A Modern History, (Yale University Press, New Haven & London, 2017), pp. 177-199.
William L. Cleveland and Martin Bunton, A History of the Modern Middle East, (Westview Press, 2009), pp 109-116
Khaled Fahmy, "The Era of Mehmed Ali Pasha," 1805-1848, in the Cambridge History of Egypt, vol. 2, ed. Martin Daly, (Cambridge, Cambridge University Press, 1998, 139-180
Albert Hourani, "Ottoman Reform and the Politics of Notables", in Albert Hourani, Philip S. Khoury, Mary C. Wilson (eds.), The Modern Middle East, Berkeley: UC Press, 1993, 83-109.
Samira Haj, "The Problems of Tribalism: The Case of Nineteenth-Century Iraq", Social History, Vol. 16, 1991, Issue 1
Roger Owen, The Middle East in the World Economy, 1800-1914, (London & New York, I.B Tauris, 2005), pp. 100-110, 122-135
Yener Koç, "Sheep Farming and Trade in the Ottoman East (1860-1914): Actors, Networks, and Patterns" in Animals on the Move: Tracing Livestock in the Ottoman Empire from Farm to Table to Waste, (eds) Can Nacar, Yonca Köksal Özyaşar (İstanbul, Koç University Press, 2025).
William L. Cleveland and Martin Bunton, "The Era of the Young Turks and the Iranian Constitutionalists" in A History of the Modern Middle East, (Westview Press, 2009) 133 148
Nadir Sohrabi, "Global Waves, Local Actors: What the Young Turks Knew about other Revolutions and Why it mattered," Comparative Studies in Society and History 44, 2002, 45-72
Philph S. Khoury, "Chapter 3: Damascus Notables and the Rise of Arab Nationalism Before World War One", in Urban Notables and Arab Nationalism, (Cambridge: Cambridge University Press, 1983), pp. 53-67.
James L. Gelvin, "Chapter 13: The Introduction and Spread of Nationalism", in The Modern Middle East, A History, (New York & Oxford, Oxford University Press, 2011), pp. 208-216.
Hasan Kayalı, "Chapter 6: The War Years, 1914-1918" in Arabs and Young Turks: Ottomanism, Arabism, and Islamism in the Ottoman Empire, (Berkley, Los Angles & London: University of California Press)
William L. Cleveland and Martin Bunton, "The Arab Struggle for Independence" in A History of the Modern Middle East, (Westview Press, 2009), pp. 204-213, 218-230.
William L. Cleveland and Martin Bunton, "The Arab Struggle for Independence" in A History of the Modern Middle East, (Westview Press, 2009), pp. 193-204.
James Gelvin, Modern Middle East, A History, Chapter 14, pp. 217-226

Sluglett, Peter. "The Cold War in the Middle East." In International Relations of the Middle East, edited by Louise Fawcett, 3rd ed., 60–76. Oxford: Oxford University Press, 2013.

## DİĞER KAYNAKLAR

Primary Source: The Hatt-ı Sharif of Gulhane in James Gelvin, The Modern Middle East, History, (New York & Oxford, Oxford University Press, 2011), pp. 159-162.
Baltalimanı Free Trade Agreement in James Gelvin, The Modern Middle East, A History, (New York & Oxford, Oxford University Press, 2011), pp. 158-159.
Primary Source: Rifa'a al-Tahtawi, An Imam in Paris / Takhlis al-Ibriz, pp. 101-113.
Primary Source: Balfour Declaration
1. Belgesel: Of Kings and Paintings
2. Belgesel: Grass: A Nation's Battle For Life
3. Belgesel: WWI Through Arab Eyes

## DEĞERLENDİRME SİSTEMİ

| Yarıyıl İçi Çalışmaları | Sayı | Katkı Payı (%) |
|---|---|---|
| Katılım | 12 | 12 |
| Ara Sınavlar/Sözlü Sınavlar/Kısa Sınavlar | 6 | 43 |
| Final Sınavı | 1 | 45 |
| **Total:** | **19** | **100** |

## İŞ YÜKÜ HESAPLAMASI

| Etkinlikler | Sayısı | Süresi (saat) | Toplam İş Yükü (saat) |
|---|---|---|---|
| Ders Saati | 14 | 3 | 42 |
| Dersle İlgili Sınıf Dışı Etkinlikler | 12 | 3 | 36 |
| Ara Sınavlar/Sözlü Sınavlar/Kısa Sınavlar | 6 | 4 | 24 |
| Final Sınavı | 1 | 25 | 25 |
| **Toplam İş Yükü (saat):** | | | **127** |

1 AKTS = 25 saatlik iş yükü

## PROGRAM YETERLİLİKLERİ (PY) ve ÖĞRENME ÇIKTILARI (ÖÇ) İLİŞKİSİ

| # | PY1 | PY2 | PY3 | PY4 | PY5 | PY6 | PY7 | PY8 | PY9 | PY10 | PY11 |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| OC1 | | | | | | | | | | | |
| OC2 | | | | | | | | | | | |
| OC3 | | | | | | | | | | | |
| OC4 | | | | | | | | | | | |
| OC5 | | | | | | | | | | | |

**Katkı Düzeyi:** 1 Düşük, 2 Orta, 3 Yüksek